

TRONDENES TINGRETT

DOM

Avsagt: 09.01.2020 i Trondenes tingrett, Harstad

Saksnr.: _____

Dommer: Tingrettsdommer Audhild Ulvang

Saken gjelder: Uloving gebyrkrav for ikke montert AMS

mot

Hålogaland Kraft Nett AS

DOM

Saken gjelder om det er grunnlag for å kreve avlesningsgebyr for manglende montering av AMS-måler.

Framstilling av saken

Etter forskrift om kraftomsetning og netjtjenester (FOR-1999-03-11-301) § 4-1 er nettselskapene pliktig å installere AMS, som er en automatisk strømmåler, i hvert målepunkt. Frist for å få gjennomført installering av AMS var 1. januar 2019 i henhold til forskriftens § 4-5 første ledd. HLK Nett sendte ut varsel/orienteringsbrev til samtlige kunder om installering av AMS den 10.02.17 og 31.03.17.

Saksøker (heretter saksøker) motsatte seg montering av AMS-måler. Det er ikke fremlagt dokumentasjon fra saksøker som gir grunnlag for fritak.

Saksøkte Hålogaland Kraft Nett AS (HLK) (heretter saksøkte) har sendt saksøker varsel om årlig avlesningsgebyr for måler uten AMS samt fakturaer. Gebyrets størrelse er fastsatt til 3 120 kroner. Saksøker har bestridt at saksøkte har juridisk grunnlag for å ilegge gebyret og har bestridt kravet og ikke betalt fakturaer.

Saksøker tok ut forliksklage for Harstad forliksråd den 29. april 2019. Den 19. juli 2019 behandlet forliksrådet i Harstad saken. Forliksrådet avsa beslutning om at saksbehandlingen innstilles fordi det er lite sannsynlig at saken vil egne seg for videre behandling i forliksrådet, jf. tvisteloven § 6-11 første ledd. Forliksrådet begrunnet dette med at saken er av prinsipiell art og at den hører under tingretten.

Saksøker brakte saken inn for Trondenes tingrett den 5. september 2019. Saksøkte innga tilsvaer 23. oktober 2019. Begge parter har samtykket til at saken behandles skriftlig. Retten besluttet deretter skriftlig behandling. Det ble satt frist til 20. desember 2019 for avsluttende saksforberedelse. Saken behandles etter reglene om småkravsprosess.

Saksøker har i korte trekk anført:

HLK sitt gebyrkrav har ikke juridisk grunnlag og er ulovlig. Det er således i strid med straffeloven § 372-g.

Hålogaland Kraft krevde gebyr etter forskrift 17-4a for deretter å forandre kravet etter ny forskrift kalt 17-6. HLK innrømmer i dette tilfellet at de ikke hadde hjemmel til å ta gebyr etter 17-4a. Hvis HLK kommer med en ny forskrift etter 17-6 kan de ikke vise til at de kan kreve gebyr fra 01.01.2019 i og med at de har frafalt kravet etter 17-4a.

HLK's krav om tilbakevirkende krav har ikke grunnlag. Det er derfor ulovlig og ikke riktig at HLK kan kreve gebyr ved hjelp av forskriftens § 17-4a og § 17-6.

Nettselskap må opprettholde gammelt eller innlemme avlesningssystem i sitt nye system. Derfor kan ikke nettselskap påberope merarbeid. Fordi det såkalte merarbeidet allerede er en gitt arbeidsinstruks for nettselskapet.

Det kreves at HLK betaler rettsgebyr for Forlikrådet, kr: 1.300,- samt alle utgifter i forbindelse med Tingretten. I tillegg har jeg forsaket timer i et antall av 50 timer og dette kreves det kr: 1.000,- pr time eks mva.

Saksøkerens påstand

1. HLK's krav om tilbakevirkende krav har ikke grunnlag. Det er derfor ulovlig og ikke riktig at HLK kan kreve gebyr ved hjelp av § 17-4a og § 17-6.
2. HLK betaler rettsgebyr for Forlikrådet, kr: 1.300,- samt alle utgifter i forbindelse med Tingretten. I tillegg har jeg forsaket timer i et antall av 50 timer og dette kreves det kr: 1.000,- pr time eks mva.

Saksøkte HLK har i korte trekk anført:

HLK Nett anfører i hovedtrekk at det foreligger lovlig hjemmel for å kreve avlesingsgebyr og bestrider saksøkers anførsler.

Saksøker har nektet installering av AMS. Den 1. januar 2019 var det enda ikke installert AMS hos saksøker. HLK Nett sendte derfor varsel om årlig avlesingsgebyr til saksøker, fastsatt til 3 120 kroner pr. målepunkt. Samtlige fakturaer for avlesningsgebyr er ubetalt av saksøker.

På bakgrunn av henvendelse fra nettselskapenes bransjeorganisasjon Distriktsenergi, vedrørende ileggelse av gebyr til de kundene som ikke ville installere AMS med aktiv kommunikasjonsenhet, ble det i brev fra NVE fastslått at nettselskapene har anledning til å fastsette et avlesingsgebyr for kostnader knyttet til manuell måleravlesing. I tillegg har Olje- og Energidepartementet lagt til grunn at særskilt avlesingsgebyr for de som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet har lovlig hjemmel i energiloven med tilhørende forskrifter.

Som det fremgår av §§ 4-1 og 4-5 så har myndighetene gjennom den aktuelle forskriften pålagt HLK Nett og andre nettselskap å installere AMS hos samtlige kunder innen 1. januar 2019. I følge § 4-1 så kan en eventuell uenighet rundt installasjonen fremlegges for Reguleringsmyndigheten (NVE) for avgjørelse. I lys av at denne kunden har motsatt seg installasjon av AMS har han tidligere blitt oppfordret til å klage saken inn for NVE. Denne klageadgangen har han imidlertid ikke benyttet seg av så langt HLK kjenner til.

Som følge av at samtlige målepunkter får ny fjernavlest AMS-måler så skulle det gamle manuelle systemet for innsamling og håndtering av måleverdier/avlesninger avvikles pr 01.01.2019. Dette inngår dermed ikke lenger som standardtjeneste og omfattes ikke lenger av § 3-3 i forskriften.

Dette innebærer at en videreføring av disse tjenestene blir en tilleggstjeneste som bare opprettholdes fordi noen få kunder motsetter seg installasjon av AMS.

Merkostnadene dekkes inn i form av et «Avlesningsgebyr» som skal være likt for den aktuelle kundegruppen. Gebyret skal speile de faktiske kostnader knyttet til opprettholdelse av den manuelle tjenesten. Det gjennomføres en årlig kontrollavlesning på målepunktet for å ivareta krav til dokumentasjon i forannevnte § 3-10.

Avlesningsgebyr rammes ikke av straffebudet om grovt bedrageri etter straffeloven § 372.

Sakskostnader reguleres av tvisteloven § 10-5. For det tilfellet at saksøker fullt ut eller i det vesentligste vinner saken, har saksøker følgelig kun krav på å få dekket kostnader for reise til rettsmøte, rettsgebyr og eventuelt bevisføring, jf. tvisteloven § 20-2 og § 10-5 første ledd, jf. tvisteloven § 20-5. Under enhver omstendighet er erstatning av kostnader til retts hjelp etter tvisteloven § 10-5 første ledd bokstav d, begrenset til inntil 20 % av sakens tvistesum og aldri mer enn 25 000 kroner, jf. tvisteloven § 10-5 andre ledd. Tvistesummen i saken 3 120 kroner og 20 % av tvistesummen utgjør kroner 624 kroner.

Saksøktes påstand

1. Hålogaland Kraft Nett AS har hjemmel til å ilegge avlesningsgebyr for manuell avlesning av måleutstyr.
2. Saksøkt forpliktes til å betale til Hålogaland Kraft Nett AS kroner 3 120 pr år i avlesningsgebyr, i tillegg til forsinkelsesrente fra forfall og til betaling finner sted.

For det tilfellet at saksøkers strafferettslige problemstilling behandles som en del av saken, nedlegger HLK Nett slik påstand:

1. Hålogaland Kraft Nett AS frifinnes

Rettenns vurdering

Retten har kommet til at saksøkte HLK har rettslig grunnlag for å ilegge gebyr for manuell måleravlesning for de kunder som ikke ønsker å montere AMS-måler. Saksøker plikter således å betale det fakturerte gebyr.

I det følgende redegjør retten kort for de momenter som er tillagt avgjørende vekt ved rettens avgjørelse jf. kravet til domsgrunner for småkravsaker i tvisteloven § 10-4 (4). Tvisteloven § 19-6 (4) og (5) gjelder ikke.

Det sentrale spørsmålet i saken er hvorvidt saksøkte har et rettslig grunnlag for å kreve et årlig avlesningsgebyr for strømmåler uten AMS, når saksøker ikke ønsker å ha montert en AMS-måler.

Økonomiske vilkår ved salg av netjtjenester samt rapportering av økonomiske og tekniske data ved kraftproduksjon, kraftomsetning, nettvirksomhet og øvrig virksomhet for rapporteringspliktige selskaper reguleres av «Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer» (FOR-1999-03-11-302), jf. forskriftens § 2. Forskriften er hjemlet i energiloven.

Det følger av Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer § 17-6 at:

«Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.»

Saksøkte har anført at dette gir et rettslig grunnlag for å kreve et avlesningsgebyr for manuell avlesning av strømmåler for kundene som ikke ønsker montert AMS-måler.

Spørsmålet er forelagt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), som i brev av 2. juli 2018 har konkludert med at

«Nettselskap har anledning til å fastsette et avlesningsgebyr for kunder som ikke har aktiv kommunikasjonsenhet i AMS-måleren. Gebyret kan ikke overstige kostnaden nettselskapet har med kontrollavlesninger og annen håndtering av kundens selvavlesning.»

Det fremkommer også av brevet at:

«Både kostnaden ved årlig kontrollavlesning og kostnader til håndtering av kundens selvavlesning er en direkte konsekvens av at kunden ikke ønsker nettselskapets standard AMS-løsning. Manuell avlesning er å anse som en særskilt tjeneste som det ikke er rimelig at nettselskapets øvrige kunder betaler for.

Når nettselskapet har rullet ut AMS, vil manuell avlesning etter NVEs vurdering være en særskilt tjeneste etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-4a. Dette betyr at regelverket tillater at nettselskapene fastsetter et gebyr for kunder som ikke har en aktiv kommunikasjonsenhet i AMS- måleren.

Kunder som har beholdt gammel måler uten at dette er begrunnet med lavt og forutsigbart forbruk, ilegges avlesningsgebyr på lik linje med kunder som har AMS med deaktivert kommunikasjonsenhet.»

I «Svar på klage på NVEs vedtak om installasjon av AMS» datert 2. oktober 2019 fra Olje- og energidepartementet fremgår det at en klage på saksøkte fra en annen kunde ikke har ført frem og det fremkommer at saksøkte ikke har opptrådt i strid med energiloven med tilhørende forskrifter. Selv om dette svaret på klage fra en annen kunde ikke kan tillegges stor rettskildemessig vekt i denne saken, kan det likevel bemerkes at det fremgår av klagen at det ikke er gitt medhold i at nettselskapet selv bør dekke gebyret. Det vises i brevet til at NVE har tillatt at nettselskapene krever et gebyr som dekker kostnadene ved manuell avlesning. Videre at *«Hvis nettselskapene ikke krever et slikt avlesningsgebyr, vil kostnadene for at enkelte kunder har manuelt avlest strømmåler i stedet måtte dekkes gjennom en høyere nettleie for de øvrige strømkundene. Gebyret kan ikke være større enn kostnadene nettselskapet har med manuell avlesning, og skal ikke øke nettselskapets overskudd.»*

Hensynet til saksøktes øvrige kunder vil være et reelt hensyn som taler for at gebyr kan ilegges. Det vil kunne anses urimelig at øvrige kunder belastes i form av økte priser, for saksøktes økte kostnader ved manuell kontroll av de som ønsker å reservere seg fra standardløsningen med AMS-måler.

Retten finner ut fra dette at Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen § 17-6 gir hjemmel for å kreve et avlesningsgebyr for manuell avlesning av strømmåler for kunden som ikke ønsker montert AMS-måler.

Saksøkte HLK er således berettiget til å kreve avlesningsgebyr fra saksøker for kostnadene ved årlig manuelle avlesning av strømmåler.

Saksøkte sendte varsel om årlig avlesningsgebyr i brev av 17. januar 2019, hvor det fremkommer at saksøkte fra 1. februar 2019 ville belaste kunden med et årlig avlesningsgebyr på 3120 kroner. Det er i varselet vist til NVEs vedtak og at gebyret er hjemlet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-4 a. Det kan bemerkes at tidligere § 17-4 a nå er § 17-6 etter endring av forskriften jf. Forskrift om endring i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (FOR-2018-06-27-1092).

Det er for tingretten ikke anført noe om størrelsen på gebyret. Retten vil bemerke at saksøkte allerede i brev om montering av AMS-måler den 20. august 2018 gjorde saksøker oppmerksom på at det ville bli innført et avlesningsgebyr på anslagsvis 2000-4000 kroner fra 2019 for målepunkter der måler fortsatt må avleses manuelt. Det gebyr saksøkte har krevd av saksøker ligger innenfor det varslede gebyr. Det fremkommer av «Grunnlagskostnader ved beregning av avlesningsgebyr i HLK-Nett-2019» hvordan HLK er kommet frem til ekstrakostnadene ved manuell avlesning pr. målepunkt, som ligger til grunn for beregningen av størrelsen på avlesningsgebyret.

Saksøkte har lagt ned påstand om at saksøker skal dømmes til å betale til saksøkte 3120 kroner pr. år i avlesningsgebyr. Retten finner ikke at dette gebyret omfatter mer enn kostnadene forbundet med tjenesten jf. forskriftens § 17-6. Saksøker plikter da å betale HLK det årlige avlesningsgebyret på 3120 kroner for 2019, samt fremtidige avlesningsgebyr, så lenge saksøkte må foreta manuell avlesning av saksøkers strømmåler. Det er også krevd forsinkelsesrenter fra forfall og til betaling finner sted. Domsslutningen fastsettes i samsvar med saksøktes påstand, med den endring i punkt 2. at det ikke inntas at saksøker dømmes til å betale beløpet pr. år, da betalingsplikten kun gjelder så lenge avlesningsgebyr påløper.

Retten finner etter dette det ikke nødvendig å gå inn på saksøkers øvrige anførsler, da øvrige anførsler ikke har betydning for resultatet i saken. Det kan bemerkes at anførsel om at gebyret er i strid med straffeloven § 372, som er bestemmelsen om grovt bedrageri, er et strafferettslig spørsmål.

Sakskostnader

HLK har fått medhold fullt ut i sine påstander, men har ikke nedlagt påstand om sakskostnader, og sakskostnader tilkjennes ikke.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er tette berammelser og stor arbeidsbyrde ved embetet.

DOMSSLUTNING

1. Hålogaland Kraft Nett AS har hjemmel til å ilegge avlesningsgebyr for manuell avlesning av måleutstyr.
2. [redacted] dømmes til å betale til Hålogaland Kraft Nett AS 3 120 – tretusenetthundreogtjue – kroner i avlesingsgebyr innen 2 – to – uker etter dommens forkynnelse, i tillegg til forsinkelsesrente fra forfall og til betaling finner sted.

Retten hevet

Audhild Ulvang

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 125 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 125 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett
Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling. Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.